

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Salv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 720 Lei
Fél évre ... 360 Lei
Negyed évre ... 180 Lei
Havonta ... 60 Lei

Hirdetések díjazás szerint
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Bucurestiben 50 bania
több.

Néma csodálattal

Áll meg a világ Friedrichshafen előtt. A csendes német kikötővárosban utjára készen a század legnagyobb technikai alkotása: az Oceánszélő óriási Zeppelin. A német zsenialitás, szorgalom és kulturaszeret hozta létre ezt a hatalmas léghajót, amely csodája a huszadik századnak. Ehhez fogható alkotást eddig még nem tudott felmutatni a kor. Felemelkedik a levegőbe a kormányozható léghajó és 30 óra, tehát csak hat órával több idő, mint egy nap alatt átrepül Európából Amerikába. Ez előtt a teljesítmény előtt el kell nemulni minden ellenségeskedésnek, hadjáratnak, itt csak fejet hajtani lehet, mert az, amivel a németek most meglepték a világot, az a munka s az örök béke himnusza.

Amiről Jules Verne álmodott és amiről H. G. Wells csodásan fantasztikus utópisztikus regényekben ír, íme most reális valósággá változik. Nem agyremék ma már az: egy nap alatt átjutni az öreg Európából az új Amerikába. Igenis véghez lehet vinni ezt a bravúrt és a német szorgalom megadta a kezdeményező nagy lépést a bámuló világnak. A friedrichshafeni hosszú hangár előtt elnémul a politika, jóvátétel, leszérelés, területi kérdés és más egyéb fontos problema. Olyannyira megdöbbentően grandiózus ez a Zeppelin, hogy önkéntelenül is felvetődik a kérdés: szabad-e úgy elbánni egy olyan néppel, amelyik ilyen produkálni képes?

Gondoljuk csak el, hogy még alig egy évszázaddal ezelőtt hosszú hónapok kellettek, amíg Európából áthajózhatott egy vitorlás Amerikába. Ötven esztendővel ezelőtt, már nagyméretű gőzhajók rohantak Newyork felé, de utjuk három hétig is eltartott és most a legpompásabban megkonstruált 60 ezer tonnás Oceánjáró óriásoknak is hat-hét napra van szükségük, a míg Liverpoolból eljuthatnak Newyorkba. Ennél rövidebb időről álmodni sem lehetett. És most jönnek a németek és megmutatják, hogy 30 óra alatt átrepülnek a távolságot a két világrész között és még ezt a harminc órát is remélik, hogy leredukálhatják huszonnégyre. Ez az igazi békemunka és korszakalkotóbb, mint a versaillesi gyöngye tákolmány. A leigázott, ezer sebből vérző, jóvátétel alatt nyögő Németország megmutatta, hogy tud és akar dolgozni és meg van benne az őszinte hajlandóság a békére. Azon a napon, amelyiken a Zeppelin amerikai földre száll, meg kell állnia minden műhelyben és gyárban öt percre a munkának, hogy a dolgozóhelyiségek némasága köszöntse a technika csodáját: az Oceánt átrepülő Zeppelint.

Október 15-én nyílik meg a bucaresti parlament

Mely törvényjavaslatok kerülnek a törvényhozás elé.
Rendet teremtenek Besszarábiában.

(Bucuresti, október 2.) A kormány tagjai tegnap minisztertanácsot tartottak, amelyen a parlament elé kerülő törvényjavaslatokkal és a trónbeszéd szövegének megállapításával foglalkoztak. A megszövegezett trónbeszédet ma külön kurir vitte Bratianu miniszterelnökhöz jóváhagyás végett, amely után az uralkodónak fogják bemutatni. A trónbeszéd szövegére vonatkozólag a kormány tagjai diszkreციát fogadtak. A minisztertanács ezután meghallgatta Bratianu Vintila pénzügyminiszter előterjesztéseit a költségvetésre vonatkozólag. Ezzel kapcsolatban megállapodtak abban, hogy az egyes miniszteriumok október 15-ig elkészítik a reszortjukra vonatkozó költségvetést. Végül elhatározta a minisztertanács, hogy a parlament őszi ülését október 15-én nyitják meg.

Illetékes körök véleménye szerint a következő törvényjavaslatokat tárgyalják a kamara őszi ülés szakán: Az egyház egységesítéséről szóló javaslat, a kultuszreform, a közigazgatási reform, a közvetett adók módosítására vonatkozó javaslat, a bélyegtörvény, a szesz-törvény, a büntető törvénykönyvek egységesítéséről szóló javaslat, a sajtótörvény, a hadsereg reorganizálására vonatkozó javaslat, a magánoktatás és a középiskolai oktatás reformja.

Bucuresti jelentés szerint tegnap este Tatarescu és Incelet miniszterek, Stefanescu tábornok, a csendőrség főparancsnoka és Voinescu Romulus sziguranca vezérigazgató Besszarábiába utaztak, hogy az ottani közigazgatási szolgálatot megszervezzék.

Császártragédia Queretaro-ban.

Amikor Ferenc József testvéröccse nekiindult végzetének. — Akit Napoleon ugratott be a halálos kalandba. — Érdekesek a volt monarchia néhai uralkodójának leveleiből.

(Saját tudósítónktól.) Megszámtalan nélkül folyik a Ferenc József-levelek közlése. Az intim-jellegű levelekből, feljegyzésekből megrázóan domborodik elő a queretaro-i császártragédia, amelynek érdekes részletei itt következnek:

1864 május végén érkezett a Novara yacht Mexikó kikötőjébe, fedélzetén Ferenc József öccsével és sógornőjével, Miksával és Saroltával és 1867. június 18-án végzetők ki a császárt Queretaro-ban. A közbeeső három esztendő eleve reménytelen harcok és küzdelmek sorozata. Miksa mexikói küldetése Európának azon a téves hitén alapul, hogy Északamerika polgárháborújában a déli államok fognak győzni. Mikor aztán még is az északiak győztek és ugyanakkor kerekén kijelentették, hogy nem hajlandók monarchiát tűrni meg egy nagy amerikai köztársaság területén, a mexikói császárságot mindenki elejtette. Napoleon is, aki azt remélte, hogy császári dicsőségének gyarapítására hatalmas francia kolóniát alapíthat a mexikói császárságban, amikor az amerikai hatalmi viszonyok kialakulása reménytelenné tette a tervet, cserbenhagyta Miksát, holott ő ugratta be. Az osztrák diplomácia és Ferenc József

is óvták Miksát a mexikói kalandtól. Ferenc József mindamellett később katonailag is támogatta öccsét, ha nem is bocsátott kellő számú csapatokat rendelkezésére. Erre vonatkozólag a következő levelet intézte Miksához:

Ischl, 1864 október 9-én.

Kedves Miksa!

Felhasználok udvarodhoz rendelt követem, Thun Guidobald gróf elhírtázásának biztos alkalmát, hogy kifejezzem köszönetemet június 22-én és 25-én kelt két kedves leveledért. Kegyességedbe ajánlom ez irás átadóját. Derék és teljesen megbízható, a legjobb akaratú áthatott ember és mindenképp méltó bizalmadra. Nagyon sajnálom, hogy csak most vált lehetővé, betöltenem a követi állást, de miután De Pont, kire bízott, számítottam, kivonta magát, leküzdhetetlen akadályokba ütköztem mindazoknál, akiket kitalálásba vettem, míg választásom végre a derék Thunra esett, aki mindjárt készen is nyilatkozott az állás elfoglalására. Meg voltam győződve, hogy vívő tengerészünk dicső harca jól fog esni szívednek, s mikor megkaptam a boldogító híreket és részleteket a tisztek és legénység katonai szelleméről és ragyogó bravurjáról, Reád és a derék csapat élén kifejtett működésedre gondoltam. A lego-

landi ütközetnek megbecsülhetetlen értéke van a tengerészet további fejlődésére nézve. Nem dicsérhetem eléggé nagy elhatározottságát s férfias nyugalmát és erjét. Ebben az emberben a jövőnek szép reménye virul ki a tengerészet számára. Thun gróf ezredesre vonatkozó kívánságodnak azonnal megfeleltem s máris ő vezényli Laibachban a már szinte teljesre vált hadtestet. Kitiűt tiszt és nagy buzgósággal lát hozzá feladatához. A hadtest tisztjeit csak ugyan kitűnőnek lehet mondani és meg vagyok győződve, hogy becsülettel fognak megfélemleni feladatuknak. Neked pedig jó szolgálatot fognak tenni. Aiánlom a csapatot bevált gondosságodba. Remélhetőleg meg lesznek benne az osztrák hadsereg jó tulajdonságai, de bizonyára meglesznek a hibái is, melyeket nem szabad túlságosan félőni s el kell fogadni ráadásul, ajánlom elnézésedbe és osztrák szemmel való megítélésedbe. A hegyi útegeket, valamint mindent illetőleg, amit még kívántál, intézkedtem, s rendelkezésedre fognak állni.

Szeptember 25-ike óta itt vagyok s e hét végén szándékozom visszatérni feleségemhez és a gyermekekhez Schönbrunnba. — Szüleim, hála Istennek tökéletesen jól vannak, mama ismét orbáncban szenvedett, de már egészen meggyógyult.

Nagyon örültem a szíves fogadtatásnak, mely új hazámban várt. Isten erőt fog adni Neked nehéz feladatot teljesítésére és megóvjá bátorságodat. Azzal a kéréssel, hogy melegen köszönd nevében Saroltát, maradok hű bátyád

Ferenc.

Miksa ceruzával a levél hátlapjára fogalmazta meg válaszáat:

Köszönöm kedves leveledet, mely mélyen meghatott. Pompás csapatod ujjongva fogadják majd a mexikóiakat.

A szerencsétlen Miksa ebben épúgy tévedett, mint Ferenc József a „szíves fogadtatás” megítélésében. A szíves fogadtatás a queretaro-i kivégzéssel jutott el befejező aktusához...

— A pénzügyi krízis. Bucurestiből jelentik: A sajtóban egy memorandum látott napvilágot, melyet a fővárosi bankok a Banca Nationalával élükön a király elé akartak terjesztetni, kérve közbelépését a krízis enyhítése érdekében. Most az a hír érkezik hozzánk, hogy a memorandumot a bankok egyelőre nem terjesztik az uralkodó elé. E fordulat oka az, hogy beavatottak szerint a Banca Nationala megtalálta a módokat arra, miként lehet segíteni a pénzügyi krízisen.

Elsimult a kormányválság Magyarországon.

Lecsillapodtak a szolnoki felmentő-ítélet nyomán felkavart szenvedélyek. — A kormány nem szab irányt az új nyomozásnak. — Ulain nyílt levele a magyar belügyminiszterhez.

(Budapest, október 2.) A csongrádi bombamerénylet kapcsán keletkezett politikai helyzet ma már likvidáltnak tekinthető. A magyar minisztertanács foglalkozott a bírósági ítélettel és megállapította, hogy a bírói ítélet ellen felhozott kifogások s aggályok csak a perrendtartás útján intézhetők el. Mivel a királyi ügyész fellebbezett az ítélet ellen, az egész ügy még tovább a maga útján. Ez pedig röviden azt jelenti, hogy a hirtelen kicélesedett miniszterválság elsimult és egyelőre sem a belügyminiszter, sem az igazságügyminiszter nem állítja elére a kérdést. — Pesthy Pál igazságügyminiszter és dr. Vass József miniszterelnök-helyettes a minisztertanács után kijelentették, hogy:

— **Semmi sem történt. Senki sem mondott le!**

Gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter azonban írásbeli panaszt emelt a csongrádi pör egyes jelenségei miatt. A panaszt maga az igazságügyminiszter fogja elintézni. Az elsőfokú ítélet a vádlottakat felmentette, de a tettesek felkutatása tovább folyik, illetőleg új nyomokon indul meg. Diószeghy miniszteri tanácsos ellen különben a fegyelmi vizsgálat előnyomozását nem Nádosy országos főkapitány vezeti, hanem dr. Schreiber Lajos helyettes belügyi államtitkár. A feladat átruházásának különleges személyi okai vannak.

Dr. Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő, aki a csongrádi merénylet védője volt ma a következő nyílt levelet intézte Rakovszky Iván belügyminiszterhez: — Belügyminiszter Ur! Ön a szolnoki bombapör tárgyalásával kapcsolatban a mai napon hivatalos nyilatkozatot tett, amely szerint Ön a „közrend fenntartásáért a felelősséget magától kénytelen volna elhárítani”, ha a szolnoki tárgyaláson történt bizonyos ténykedések „megismétlődése ellen kellő garanciák nem állanak rendelkezésére.” Ez a nyilatkozat félreérthetetlenül azt jelenti, hogy ön belügyminiszter ur, nem tudja biztosítani az ország belső rendjét. Diószeghyék, Posztós detektívek, bírók, kényszervallatások és ehhez hasonlóak nélkül: de félreérthetetlenül jelenti ez a nyilatkozata azt is, hogy ön belügyminiszter ur nem tudja biztosítani az ország belső rendjét, ha a magyar bíróság tagjainak továbbra is joguk lesz az előttük álló tanúk vallomásait lelkiismeretük és a törvények parancsa szerint szabadon és öntől, vagy kormánytársaitól függetlenül mérlegelni. Ön megengedte a többi jogrendbiztosító tényezőről, így kitűnő barátjáról, Hetényi-Hofbauer Imre h. főkapitányról, az álpuccsok és hamis vádak e szánalmas szerkesztőjéről, továbbá az agent provocateur-okról és Döhmel Friciről, ugyancsak

Andréka Károly h. főkapitány uról, a Kovács-fivérek koronatanújáról, akit ön a nemzetgyűlés nyílt ülésén volt kénytelen dezavualni. Ezért melegen ajánlom önnek, hogy a köznyugalom érdekében egy kiegészített pótnyilatkozatot adjon ki és egyúttal sürgős törvényjavaslatot készíttessen a magyar bírói intézmény eltörléséről és minden tisztességes magyar ember kitoloncolásáról: biztosíthatom róla, hogy egy ilyen értelmű, törvényjavaslat támogatásban és elismerésben fog részesülni az ön providenciális vezére, Bethlen István gróf részéről, mert akkor végre testet ölt az ige és csakugyan övé lesz az ország, a hatalom és a dicsőség! — Dr. Ulain Ferenc s. k., a csongrádi vádlottak védője.

A nyílt levélnek erősen támadó hangja nagy feltűnést keltett magyar politikai körökben, s illetékesek bizonyosra veszik, hogy a legközelebbi nemzetgyűlésen Ulain a Bethlen kormány részéről megkapja a megfelelő választ erre a személyes élű támadásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

* Az aradi színház műsora. Pénteken: Mézeskalács (Emőd—Szirmai operett). Szombaton: Huncut a lány (operett bemutató). Vasárnap d. u. fél 3 órakor: Mézeskalács. Fél 6 órakor: Vén gazember (Mikszáth—Harsányi színmű). Fél 9 órakor Huncut a lány.

* A Mézeskalács pénteken másodszor kerül színpadra az aradi színházban, a premier szereposztásával. A nagyszerű Emőd—Szirmai operett vasárnap délután fél 3 órakor, ked-

vezményes helyárrakkal kapja a közönség.

* Huncut a lány. Grünwald—Stein—Stolcz operettjének, a Huncut a lányak bemutatóját szombaton tartja meg az aradi színház. Fekete Mihály színgazgató a rövidre szabott, két hónapos szezonra való tekintettel, azon igyekszik, hogy az újdonságok legjavát még ebben az esztendőben megismertesse az aradi közönséggel s ezért rövid időközökben adja az operett- és prózatermés értékeit. A Huncut a lányban Lengyel Irén, az új primadonna először lép fel. A darabban igen jó szerepeik vannak meg Zilahy Irénnek, Mi-soga Lászlónak, Szűcs Lacinak, Kassai Károlynak és Szabadkaynak.

Szombaton — Jackie Coogan.

* Az aradi színházi iroda hírei. Ifjúsági és munkáselőadások a színházban. Fekete Mihály színgazgató, hogy a kevésbé tehető aradi közönségnek is hozzáférhetővé tegye a színházat, vasár- és ünnepnaponként két délutáni előadást rendez, azonkívül bevezeti az ifjúsági és munkáselőadásokat Aradon. Az ifjúsági előadások mindig szombaton délután lesznek és megkeresik a középiskolák tanári testületét, hogy a megállapítandó műsor végett kereszenek kapcsolatot a színház vezetésével. A munkáselőadásokat félhét-árakkal ünnepnap délután 11 órakor tartja a színház. Színpad kerülnék klasszikus darabok és a szezon érdekesebb ujdonságai. A munkáselőadásokkal az ipari és kereskedelmi alkalmazottakat, munkásokat akarja olcsóbb előadáshoz juttatni az aradi színház.

Az aradi Uránia gyermek-matinéja vasárnap d. e. 11 órakor

TARCA

Új élet

az artista-társadalomban.

Katonatiszték, B-listások, volt tőz-dések járnak az artistáiskolába.

(Budapesti levél.) A magyar artistavilág eddigi élete meglehetősen zavaros volt. Külföldön az artistaszövetségeknek csak művészi produkciókat végző egyének lehetnek tagjai. Nálunk azonban artisták, táncosokon kívül azoknak a hölgyeknek is be kellett iratkozniuk az egyesületbe, kiknek valójában nem volt más hivatásuk mint hogy jobb kedvre derítsék a mulatozókat, segítsenek a pezsgősüvegek kiürítésében és hogy vonzóerejükkel megakadályozzák azt, hogy a férfítársaságok elávozzanak a műsor lepergése után. E hölgyeket „konzum művésznőknek” nevezték. Az artista egyesületi tagokat három osztályba sorolták. „A” osztályba kerültek az elsőrendű művésztagok, „B” osztályba a többi, produkciót végző tagok, míg a „konzum-művésznöket” a „C” osztályba vették fel. E rendszer természetesen nem öregbítette az egyesület jó hírét, különösen, mivel a C-osztály tagjai közül nem egy esett erkölcsi kifogás alá. Ezt a visszás helyzetet megéreztek az első két osztály tagjai is. Most azután a belügyminiszter kormányrendelettel utasította az Artista Egyesületet, hogy változtassa meg a régi rend-

szert. A rendelet értelmében megszűnik a kifogásolt C-osztály, a mellett a B- és C-osztályu tagoknak rosta-vizsgán kell bebizonyítaniuk, hogy valóban van-e tehetségük az artistapályához. E rosta-vizsgán dől el, hogy komoly, kegyérkereső artisták-e a vizsgázók s így jogot formálhatnak arra, hogy továbbra is benmaradhasanak az egyesületben. Eltűnnek tehát a „konzum-művésznők” s helyüket buffészlányok foglalják el, kik nem „artisták” többé, de egyszerű vendéglő alkalmazottak.

Ez az új rendszer, melyet remélhetőleg erősen fognak végrehajtani, gyökeres változást, előnyös változást fog jelenteni az artistavilág életében.

Bár a rosta-vizsgák csak október 17-én kezdődnek meg, az új szellem már kezdé éreztetni hatását. Szeptember elsején nyílt meg az artista-iskola a Vasut és Hajózási klubban s a felvételre jelentkezők cseppet sem hasonlítanak az eddigi évek artistajelöltjeihez. A felvétel is nehezebben megy. Keresztlevél, születési bizonyítvány, erkölcsi bizonyítvány, iskolai bizonyítvány és szülői beleegyezés kell hozzá s mindezen felül minden egyes felvételhez szükséges a miniszteri biztosnak, Pantl Kálmán osztálytanácsosnak jóváhagyása.

Végignéztük egy délután az artista-iskola előadásait. Érdekes társaság gyűlt itt egybe. Fele férffi, fele nő. Megismertünk a férffiakkal. Beszélgetünk. Az urak között 10 volt tiszt, 2 aktív tiszt,

több volt tőzsdebizományos, egy ügyvéd van jelen. Jókedvűek s bizakodóak. Bizony, a nyomorúság messzi röpítette őket eredeti hivatásuktól, de azért nem csiögdenek el. Komolyan készülnek új pályájukra, látható, hogy nem külsőségek csábítják őket, de életkutatásnak választották az artista életet. Legtöbbje táncos, de van közöttük egy akrobata is. Erős, ügyes férfi, előttem, csak úgy tréfából, két kezére ugrik s fel és alá sétál tenyerem. Egy másik, volt tőzsde moizsímésznek készült. Külsőre feltétlenül beválik. Erős, férfias termete, kifejező vonásai predestinálják e pályára. Az iskolában speciális kiképzést kapnak a mozira alkalmas növendékek. Alapfok a testi ügyesség kifejlesztése. Az igazgató elmagyarázza, hogy a világ nagy moizsímészei mind artisták, egyik sem csak színész. Chaplin, Harald Lloyd, Douglas Fairbanks akrobata ügyességi mutatványokkal kápráztatják el a nézőket. Első tehát bizonyos fokú testi ügyesség elérése. Azután trükköket tanulnak el. Autóvezetés-trükköket, műlovaglás-trükköket stb. A táncosok kiképzése természetesen egyszerűbben megy, bár ez sem történik egyoldalúan. Mondaintáncot és balletet egyaránt tanulnak. A nagyteremben éppen 80 leány táncol zongoraszóra. Fekete, szőke, barna, vörös egyaránt akad közöttük, de mindegyiknek rövidre van nyírva a haja. Négy éves apróság a legfiatalabb táncosnő, a legidősebb negyven éves

lehet. Egy élet választja el őket egymástól, egy élet tengernyi különbsége, de elképzelhetetlenül egyek valamilyen: a szenvedélyes táncbuzgalomban. Rövid, könnyű táncosztümben ugrál, szökken, piruttezik a nyolcvan nő, de hevílnek mind, remeg mindannyiokban a táncszendély. A vérmérséklet különbsége azonban pompásan megfigyelhető. Az egyik minden moizdulatában erotikus, tulzó, szinte obszón — akarata ellenére. A másik hányaveti, nemtörődöm, mindig elkésik. A harmadik, kis szőke szépség, naiv ártatlanságot, üde tisztaságot visz bele a legmerészebb forgásokba is. Legügyesebbek az egészen fiatal gyerekek. Őket már zsenge ifjúságuktól kezdve a tánc művészetének szánták, úgy, hogy testük szinte a táncmozgás követelményeinek megfelelően fejlődött ki. Tíz éves kisleányt hív elő a tanár. Hibátlan piruettel nyolcszor fordul meg egyik lába hegyén, azután „fonat csinál”, azaz úgy ül le a földre, hogy két lába 180 fokos szöget alkotva teljesen hosszában a parketthez simul. Az öregebbek, különösen a husz éven felüli kezdők nem tudják e mutatványokat végigcsinálni. Nehézkesebbek, kevésbé tanulmányosak. De buzgóak ők is, nagy bennük a jóakarát, annál is inkább, mert az első hónap végével a tanári testület kizárja a tehetségtelenekeket.

Nem lesz ezután oly könnyű az artisták sorsa, mint eddig volt, de vigasztalásul szolgáljon, hogy sokkal szebb lesz.

Megrendítő tragédia a magyar fővárosban.

Kosztka budapesti pénzügyi főtanácsos féltékenységből a nyílt utcán agyonlőtte Valerián Zsiga huszáralezredes. Az aradi származású huszártiszt tragikus halála.

(Budapest, október 2.) Megdöbbentő családi tragédia tartja izgalomban a magyar fővárost. Tegnap este Kosztka István pénzügyi főtanácsos nyílt utcán revolverrel agyonlőtte Valerián Zsigmond huszáralezredes. A gyilkosság előzménye családi viszálykodás volt s a pénzügyi főtanácsos féltékenységből lőtte agyon az alezredes. A tragikus eset szomorú hőse Aradról származott Budapestre és bátyja volt Valerián Lászlónak, a Temesi Agrár Takarékpénztár aradi fiókja főtisztviselőjének. A megdöbbentő tragédiáról a következőket jelenti budapesti tudósítónk:

Gyilkosság az utcán.

A főkapitányság központi ügyeletén éjjel 11 órakor megjelent egy elegánsan öltözött dult arcú ur és izgatottan csak ennyit mondott:

— Kosztka István dr. kincstári főtanácsos vagyok. Félórával ezelőtt a Rökk Szilárd-uccában agyonlőttém Valerián Zsigmond huszáralezredes.

Érdeklődve vették körül a rendőrtisztviselők Kosztka Istvánt, aki rövid mondatokban mondta el a tragédiát és annak előzményeit. Az alezredes régi jóbarátja volt és a két család sok estét töltött együtt. Nyáron Londonban tartózkodott és amikor visszajött, a házbeliek figyelmeztették, hogy feleségét gyakran látják együtt sétálni az alezredessel. Egy alkalommal öt éves kisleánya ezekkel a szavakkal fogadta anyját:

— Apuka, láttam, amikor az ezredes bácsi megcsókolta anyukát.

— Amikor mindezekről tudomást szereztem, felszólítottam Valerián Zsigmondot, hogy tartsa távol magát családomtól. Ő megígérte ezt, sőt becsületszavát is adta, hogy kerüli a feleségemet. Mindezek dacára figyelmeztettek, hogy feleségem telefonon gyakran beszél az alezredessel.

A végzetes telefonbeszélgetés.

Ma este kilenc órakor hazatértem lakásomra. Fel akartam hívni feleségemet telefonon, hogy megbeszéljem vele a holnapi programot, mert feleségem a szüleinél volt. A posta véletlenül belekapcsolt egy beszélgetést és megdöbbentve hallottam, hogy feleségem Valeriánnal beszélget, aki a Pannónia-szállodában volt. Többek között azt mondta az alezredes feleségemnek, hogy ma este várja Rökk Szilárd-ucca 41. szám alatti lakásán. A vér a fejembe tolt, magamhoz vettem a revolveremet, megtöltöttem és rohantam le az uccára. Amikor a Rökk Szilárd-ucca 27. alá értem, abban a pillanatban kardcsörtetést hallottam a hátam mögött: Valerián volt. Rákiáltottam:

— Zsiga! Megszegted becsületszavadat.

Az alezredes hátrafordult, kardjához kapott, de én előrántottam a revolveremet és háromszor rája-

lőttem. A revolvert eldobtam, rendőrt kerestem és minthogy hirtelen nem találtam, bejöttem a főkapitányságra.

A tragédia színhelye.

A 27. számú ház előtt iekszik holtan, vértócsa közepette Valerián Zsigmond. Körülötte rendőrtisztek, orvosok, katonatisztek. Kardja derekára csatoiva. Az emberek izgatottan tárgyalják az esetet. A holttest mellett szürke ruhában áll az alezredes felesége, ki az estét rokonai társaságában a színházban töltötte. Husz perccel a gyilkosság megtörténte után jött haza a színházból és lakásában értesült férje tragédiájáról. Résztvevőként, némán nézi férje hulláját és a tömeg közül meg is jegyzi valaki:

— Hallatlan, milyen könnyen veszi férje halálát.

Közben megérkezik a nagy mentőautó, de a mentőorvosoknak nem akad dolguk. A hirtelen megejtett vizsgálat megállapítja, hogy a három lövés közül kettő halálos volt, a harmadik nem talált. A gyilkosságot egy kis 6 milliméteres kaliberű browninggal követték el. A rendőri bizottság átkutatta a holttest zsebeit és az egyik zsebben hosszú, ceruzával irt levelet találtak, amely így kezdődik:

— Drága asszonyom...

Ezt a levelet azonnal eltették és a rendőrségen a legbizalmasabban kezelték.

Mit mondanak a szemtanúk.

A tanúk kihallgatása megkezdődött. Diszkréten folyik. Abban a házban, ahol az alezredes lakott, több lakó állítja, hogy Valerián a legjobb egyetértésben élt feleségével, viszont mások azt állítják, hogy mindezek dacára is igen gyakran látták együtt Valeriánt Kosztkánéval titokban. A tanuvalomások folytatását a rendőrség másnapra halasztotta, mert előbb be akarja várni a katonai hatóságok lépéseit is. A meggyilkolt alezredes magasnövésű, napbarnított, érdekes arcú férfi volt. Mindössze negyvenegy éves és a budapesti társaságoknak általánosan ismert kedvelt tagja volt. Kitűnő sportember hírében állott, még hadnagy korában állandóan díjnyertes lovas volt. A löversenynek rendes vendége volt és itt ismerkedett meg Kosztkákkal, akik szintén szenvedélyes turflátogatók. A két család között hamarosan nagy barátság fejlődött ki, de hogy volt-e viszony Valerián és Kosztkáné között, arról nincsen semmi pozitív adat, csak mende-mondákra és megbízhatatlan tanuvalomásokra lehet építeni. A háboruban több bravurt vitt véghez, amikért magas kitüntetések kaptak és gyors előléptetésben részesült. Az utóbbi években a Ludovika Akadémia tanára, a lovasosztály parancsnoka lett. A meggyilkolt katonatisztet Aradon is igen jól ismerték. Régi

aradmegyei földbirtokos családból származott, atyja Valerián József világosi földbirtokos. Valerián László, a meggyilkolt alezredes öccse, aki a Temesi Agrár Takarékaradi fiókjának főtisztviselője, tegnap este kapott a tragédiáról híradást; a távirat így szól: „Sőtör meg halt, jöjj azonnal.” Valerián még az este Budapestre utazott, hogy jelen legyen bátyja temetésén.

A gyilkos pénzügyi főtanácsost a rendőrségen egyelőre őrizetbe vették. Teljesen összetörve várja a sorsát. A magyar fővárosban óriási szenzációt keltett a véres családi dráma, mert annak összes szereplői ismert alakjai voltak az előkelő társaságoknak.

Kosztka és Kosztkáné kihallgatása.

Dr. Kosztka Istvánt, a gyilkos pénzügyi főtanácsost ma újból kihallgatta a rendőrség. Kiderült, hogy az alezredessel való uccai találkozás nem véletlen műve volt. Kosztka a végzetes telefonbeszélgetés után mindjárt felhívta telefonon a Pannóniát és kérte a pincért, közölje Valerián alezredessel, aki Cziráky János gróffal és Takács századossal ült egy asztalnál, hogy ő várja a Rökk Szilárd-uccában. Az alezredes azt hitte, hogy a már régóta húzódó családi ügyet akarja elintézni vele és gyanútlanul elment. Az uccai diskurzus eleinte nem volt izgatott, csak amikor Valerián világosan kijelentette, hogy nem mond le az asszonyról és választ emlegetett, ekkor fogta el a düh Kosztkát aki ezután rálőtt Valerián Zsigára. Kosztka különben többször emlegette ismerősei előtt, hogy hét napja nem aludt már és nem tudta, hogy öngyilkosságba meneküljön-e, vagy pedig kiirtsa családját.

Kihallgatták a tragikus véget ért Valerián özvegyét is, aki elmondta, hogy látta előre a tragédiát, de nem gondolta ilyen végzetesnek. Kosztka Istvánné vallomása nagyon érdekes volt. A feltűnő szépségű elegáns asszony sirva mondtatta a kihallgatást végző rendőrkapitánynak:

— Nem egyszerű viszony fűzött Valerián Zsigmondhoz, hanem halálos régi szerelem volt az, ami bennünket összekötött. Elmondta még, hogy el akart válni férjétől és Valerián alezredessel új életet akart kezdeni.

A legszerencsésebb én vagyok ebben a borzasztó tragédiában — mondtta elcsukló hangon — mert halott az az ember, akit a legjobban szerettem a világon és nekem csak a meghurcoltatás jutott.

A rendőrségen egyelőre még nem intézkedtek Kosztka István letartóztatása ügyében. Egyelőre szándékos emberölés büntette címén folyik ellene az eljárás, de az aktákon ott szerepel az enyhítő szó: „féltékenységből.”

— Kémkedés Constanzában. Bucurestiből jelentik: A constanzai sziguranca széleskörű kémkedésnek jött nyomára, amellyel kapcsolatban Taracini őrmestert ma letartóztaták. Az őrmester a mozgósítási irodában teljesített szolgálatot.

HOGYALLA KÉRT?

1924. okt. hó 2-án 100 lejért adták:
Nálunk:

2.50 svájci frankot.

9.08 francia frankot.

40.000 belföldi magyar koronát.

36.600 osztrák koronát.

Zürichben 2.65 frankot

Párisban 9.60 frankot

Newyorkban 51.50 centet.

Leányrablás Aradon

Titokzatos éjszakai támadás. — Az aradi ráciertály rejtélyes lovagjai ismeretlen helyre hurcolták egy leányt, s kirabolták a házat.

(Saját tudósítónktól.) Aradon a Ciocarliei (Fűrj)-ucca békés lakóit rejtélyes eset tartja izgalomban. Ma kora hajnalban, három és négy óra között hat, kaszákkal, fejszékkel felfegyverezett ember erőszakkal behatolt a 3-as számú házba és onnan egy Patocs-Gál Irén nevű tizenkilenc éves leányt elrabolt. A leányrablás izgalmas körülmények között történt meg és a ház megfolyegetett lakói az ágyak alá és egyéb rejtett helyekre bujva remegve nézték végig a manapság eléggé ritkaságszámba menő különös eseményt. A fiatal leány kalandos elhurcolásáról a szentannuk elbeszélése szerint a következőket jelenti a Közlöny munkatársa:

A Ciocarliei (Fűrj)-ucca 3. sz. ház Csuk Ágnes hetven év körüli öreg asszony, tulajdona. Az elhanyagolt kis magánházaiban csak a háziasszonynak van lakása. Aki abból szerez némi jövedelmet, hogy a háromszobás lakását, eset leg pincéjét és fűskamaráját fűtő vendégeknek adja ki. Vannak azonban állandó lakói is, akikben annyira megbízik az öreg asszony, hogy a saját szobáiban helyezi el őket. Ezek közé tartozott Patocs-Gál Irén a ma hajnalban elrabolt leány is. Tegnap este ötven feküdt le Csuk Ágnes szobáiban és néhányan az udvaron lévő szellős helyiségekben. Hajnalban három óra után irtózatos lármák, kiabálás, dörömbölés verte fel a ház csendjét.

— Ha nem nyitjátok ki a kaput, mindenkit agyonverünk! harsogott az uccáról.

A megrémült házbeliek kirohantak az udvarra és Fűrst Ármint, az egyik ágyrajáró a kapuhoz megrészkedett, amelyet már fejszékkel döngöttek a támadók. Kitekintett a rozoga kapu egyik nyílásán és meglátta a felfegyverezett embereket. Minden bátorsága ellillant és sietett vissza, hogy valami jól elrejtett búvóhelyet találjon magának. Közben rákiáltott az udvaron remegőkre: — Gyorsan bujjatok el! Mindenki megfogadta a tanácsot és néhány pillanat múlva Csuk Ágnes összes ágyai és fekvőhelyei alól ijedt szemek pislogtak kifelé.

Ezalatt döngött recsegett az ócska iakapu. Egymásután dőltek be a korhadt deszkák és csakhamar olyan nyílás keletkezett, hogy a támadók kényelmesen be-

Első aradi arany- és ezüstárugyár

D. BRANDESZ

ARAD, Piața Avram Iancu 7.

Vesz minden mennyiségben
tört és korona ezüstöt
a legmagasabb árban

jutottak az udvarba. Egyenesen az öregasszony lakásába siettek. felcsavarták a villanyt és megkezdtek a rombolást. Összetörték a székeket, beverték az összes ablakokat, majd erősen követelték, hogy lépjen elő Patócs-Gál Irén.

A szerencsétlen leány halálos remegések között feküdt az egyik ágy alatt. Eleinte nem mert megmozdulni, de amikor látta, hogy a támadók kutatni kezdenek és végreményben mégis csak ráakadnak, a félelemtől halálsápadtan bujt ki az ágy alól. A legények erre megragadták, arcát tenyerükkel betapasztották, hogy ne tudjon kiáltani és kihurcolták a szobából. Ezalatt már pirkadni kezdett és az udvarban rejtőzködők látták, hogy a leány védekezni próbált, mire a támadók fojtogatni kezdték ugyanmilyre, hogy a szegény leány elájult. Az önkivületben levő teremtetést aztán kicipeltek az uccára, ahol még egy ideig hallatszott a leányrablók kiáltozása, az után minden elcsendesedett.

A házban lakók csak jó idő múlva mertek előbujni az ágyak alól és a többi rejtékhelyekről. Amikor némileg magukhoz tértek, körülnéztek a lakásban és kétségbeesetten látták, hogy a leányrablók milyen romboló munkát végeztek. A ház összes ablakait, szamszerint tizenötöt beverték, a kaput teljesen tönkre tették, a lakás ajtajait feltörték és nem feledkeztek meg arról sem, hogy a lányon kívül néhány értékesebb tárgyat magukkal ne vigyenek. Fürst Ármán ötszáz lejt lopták el, amely a pár nája alá volt téve, azonkívül Fürst Jenő aranygyűrűjét is magukkal vitték. Hogy ezeken kívül hiányzik-e valami azt nem tudják, mert azonnal a rendőrségre siettek, hogy jelentést tegyenek borzalmas éjszakai kalandjukról. Az egyik lakó vallomása szerint a leányrablók között volt egy Domszki Jenő nevű ember, aki jól ismert alakja az aradi „ráfertálynak” azonkívül egy magas fiatalember, akit társai Rudinak szólítottak. A leány sorsáról egyelőre semmit sem lehet tudni. A rendőrség a legerélyesebb nyomozást vezette be a titokzatos leányrablók kézrekerítésére.

Az aradi Uránia gyermekmalinéja vasárnap d. e. 11 órákor

Elssler Fáni és a Sasfiók.

Szerette-e a világhírű táncosnő a nagy Napoleon kis fiát? — Hogy élt, hogy szenvedett a reichstadti herceg.

A reichstadti herceg rendkívül érdekes élete sokat foglalkoztatta a historikusokat és a szépirokat egyaránt, de ezek a történetek tele vannak fantasztikummal és szándékos hamisításokkal. Egy magyar újságíró, Déry Gyula, körülbelül ötven év előtt véletlenül találkozott egy fővárosi családnál Elssler Fánival, a világhírű táncosnővel s alkalma volt tőle sok mindent megtudni Napoleon fiáról. A könyvbe ki nem adott emlékiratok szerint a nagy táncosnő így írja le a herceg életét:

— Vészegény volt, rendkívül gyorsan nőtt, egyszer egy év alatt egy araszttal lett nagyobb. Szép, pirosarcu fiatalember, de a testalkata inkább szárnalmas, mint hősies, szűkmellű, vékonyizmu, aki nagyon könnyen meghűlt s olyankor hónapokig köhögött. Skrofulus tünetek is jelentkeztek rajta, ezért külön életrendet állapítottak meg számára az orvosok, azonban semmi parancsot nem hallgatott meg. Halála előtt már három évvel olyan rossz borbén volt, hogy emiatt nagykorúvá sem nyilvánították, nehogy szabadjára hagyva még többet ártson egészségének. Szenvedélyes lovas volt, a legrosszabb téli időben is órákhozott lovagolt, még hurutos, sőt lázas állapotban is. Hideg vízben szeretett fürödni. Amikor lovaglástól átlizzadva, átöltözés nélkül ment színházba, elvették tőle a lovat. Csak 1831-ben, husz éves korában, lett nagykorú s ugyanakkor ezredessé nevezték ki s mint a császári ház tagja, félmillió frank évi jövedelmet kapott.

Elssler Fániról azt hirdeti a történelem, hogy barátja volt a reichstadti hercegnek. A világhírű táncosnő az említett emlékiratok szerint hetvenkét éves korában is kecses, élénk szellemű, vidám megjelenés maradt. Arcán alig voltak ráncok, szép szeme a régi. Az is ismert dolog, hogy a férfiak szíven nyert hatalmával sosem élt vissza, nem tett rosszat, nem volt botrányok hőse. Aranyos szívű, jólelkű nőnek festette minden kortárs s szerelmi kalandjai előtt még az erkölcsbírák is szemet hunytak.

— Szó sem igaz belőle — mondta — hogy szerelmi viszonyom lett volna a herceggel. Pedig ez a hízogó mese egy időben az egész világon el volt terjedve. Gyakran találkoztunk, ő szívesen elbeszélgetett velem, de semmi több. Én akkor Gentzet bámultam, aki a nagyapám lehetett volna, de a legszebb öreg ur Bécsben és nem kem sokáig a legönzettelenebb tárogatóm. Ő fedezett föl a Kärnthnerthor színháznál, ahol a testvéremmel együtt jelentéktelen kis pontok voltunk, ő küldött bennünket tanulni Nápolyba. Metternich azt mondta, hogy neki van egész Bécsben a legtöbb esze. Mikor Napoleon 1805-ben lemondatta Ferenc császárt a német császári címről, Bécsben arról gondolkodtak, milyen megfelelő címet vegyen föl a Habsburg-ház. Gentz ekkor azt mondta:

— Tegye át a dinasztia székhelyét Magyarországra, a monarchiát nevezzék el magyar császárságnak, az uralkodó pedig legyen magyar császár.

Gentz ismertette meg a sasfiókkal Elssler Fánit. Metternich tudott a látogatásokról s nagyon is inyére volt, hogy a herceg legbensőbb barátja, Prokesch — Schwarzenberg herceg szárnysegéde — az ő legbensőbb barátjával, Gentz-cel tart fenn összeköttetést.

— Prokeschtől hallottam egy titkot — folytatta Elssler Fáni. — Ez azt állította róla, hogy minden titkát ismerte, de a titkok közt a szerelem nem fordult elő. A herceg ártatlanul halt meg. Ezért mindig ostoba mesének tartottam azt a híresztelést, hogy a bécsi udvar Napoleon fiát szerelmi kicsapongások útján akarta képtelenné tenni a politikai szereplésre s hogy ez a nagyon is jól sikerült fondorlat vetett véget fiatalon az életének.

MOZI

xx Az aradi Uránia mozgó színházban ma pénteken utoljára kerül vetítésre az Océán vándora modern filmdráma. A rendkívül érdekes cse-

lekményű film hatásos és izgalmas jelenetekben mutatja be egy amerikai milliárdos leány kalandos házasságát. Élénk bizonyosságul azon teóriának, hogy a szerelem az egész világon mindenek felett áll és nem ismer határokat. Ezt megelőzi egy kétfelvonásos amerikai kacagtató vigjáték. Előadások kezdete fél 5, 6, fél 8 és 9 órákor. Jön! Jackie Coogan. Vasárnap d. e. 11 órákor lesz a gyermekmaliné.

Szombaton — Jackie Coogan

xx A „Két lélek” nagy sikere az Apollóban. Voss Richard megható szerelmi regényéből gyönyörű filmdramát alakítottak. Két boldogtalan lélek küzdelme, vergődése, szenvedése ez a filmdarab, amelynek főszerepét Eszterházy Ágnes grófnő bámulatra méltó tökéletes művészettel alakítja. A bájos filmdiva csodálatos arisztokratikus szépség, aki egyik legnagyobb sikerét aratta a filmdramában, amelyet a királyi család a-bucuresti palotában kétszer egymásután nézett meg. A nagyszabású film hét hosszú felvonásból áll és két órás előadásokban kerül még ma pénteken és holnap szombaton vetítésre. Az előadások kivételesen 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

Szombaton — Jackie Coogan.

xx Maxim mulató csillaga, nagyszerű vigjáték P. Venihelivel a főszerepben az Apolló legközelebbi műsor darabja.

Meggyilkolt vasutas.

A korcsmai verekezés halottja. — Elfogták a gyilkost.

(Saját tudósítónktól.) Borzalmas gyilkosság történt tegnap este 7 és 8 óra között az Aradhoz közeli Maroscsicsér községben. A gyilkosság áldozata egy aradi vasuti fűtő, aki egy verekedést akart megakadályozni és e miatt a felfingerült ittas emberek meggyilkolták. Coltan Miklós CFR. fűtő tegnap délután érkezett Maroscsicsérre az Aradhegyaljai vilamosvasuton. Barátai társaságában egy az állomáshoz közellevő korcsmába ment, ahol néhány deci pálinka elfogyasztása után mindnyájan távoztak. Alig érték ki az uccára, szemben jött velük a társaság egyik tagjának régi haragosa Nadasan Péter glogováci mézszáros. Az ittas emberek a haragos felbujtására megtámadták Nadasant, akinek Coltan Miklós se-

MEGNYILT

Rudolf Mosse
7028

S. EISENSTÄDTER

cluji cég

szücs és szőrmeáruháza aradi fiókja

ARAD, Strada Alexandri (Salac-u.) 1. sz. alatt
Sándor (v. Kelet) hírlapiroda volt helyiségében.

gitségére sietett. A mézárósnak a vita hevében sikerült elmenekülnie, mire a társaság haragja a szerencsétlen fűtő ellen irányult. Zseb késekkel rohanták meg Coltan Miklóst, akit a részeg emberek a földre tepertek és az egyik támadó zsebkésével a tehetetlenül vergődő ember altestébe szurt. A fűtőt előntötte a vér és az ittas emberek borzalmas tettük láttára elmenekültek. A járó-kelők találták meg a vérben fetrengő halálosan sérültet. A községi orvoshoz szállították, de már nem lehetett segíteni rajta, két óráig tartó irtózatot kinok után kiszenvedett. A gyilkosok kézrekerítésére a csicséri és a glogováci csendőrségek bevezették a nyomozást. A verekedők egyikét, a tettest, ki a halálos szurást ejtette, Agrajan Miklós csicséri legény személyében ma este letartóztatták.

Amerika várja a Zeppelint.

Nagy előkészületek az óriáslégihajó első tengeri útjára.

(Berlin, október 2.) A friedrichshafeni Zeppelin-hangárban utra-készen áll már az a hatalmas Zeppelin, amely átszeli az Óceánt. Az óriási légihajó valószínűleg a hét végén indul Friedrichshafenből Newyorkba. A gép Amerika számára épült és ez lesz az első próba-repülése. Első útján hatszáz kilogramm súlyú postát visz magával és ebből az alkalmából külön bélyegeket adtak ki „Az első Zeppelin-légiút Európából” felirással. A Zeppelint a jövő héten várják Amerikába. Az a három amerikai hadihajó, amelyeknek feladata lesz a Zeppelint útján kísérni és az esetleges szerencsétlenségek ellen megvédeni, már elindult Németország felé. Ezek a hadihajók a Zeppelin németországi kikötőjével lesznek állandóan összeköttetésben, Amerikában nagy előkészületeket tettek a légihajó fogadtatására. A Zeppelint egyelőre abban a légihajócsarnokban helyezik el, amelyben a másik amerikai Zeppelint tartják. A friedrichshafeni gyárat a légihajó elindulása után a szövetséges hatalmak ellenőrzése alatt azonnal le fogják bontani és ezután csak Amerikában építhetnek Zeppelineket. Az amerikai kormány egy még hatalmasabb Zeppelin építését tervezi, amellyel minden valószínűség szerint légihajójárásokat fognak létesíteni Amerika és a kontinens között. A légihajó személyzetét óriási összegekre biztosították. Ha különösebb akadályok nem merülnek fel, az óriási légihajó harminc óra alatt teszi meg az utat Európa és Amerika között.

Albombamerénylő jelentkezett a budapesti rendőrségen.

Hamis utra akarták vezetni a nyomozást. — Aki magára vállalta a csongrádi merényletet. — Keresik az albombaveető felbujtóit.

(Budapest, október 2.) Két nap óta óriási izgalom közepette, de a legnagyobb titokzatossággal kezel a budapesti rendőrfőkapitányság egy ügyet, amelyről először csak annyi szivárgott ki, hogy a csongrádi bombamerénylőt fogta el a pesti rendőrség. Mára aztán teljes világosság derült a titokzatos ügyre, amely szenzációs feltűnést keltő részleteivel valósággal bámulatba ejtette a nyomozóhatóságokat. Kiderült ugyanis, hogy valakik tudatosan félre akarták vezetni a rendőrséget abban a munkájában, amely arra irányul, hogy a csongrádi bombamerénylők bűnösségét minden kétséget kizáróan bizonyítsák. Két nappal ezelőtt történt. A budapesti rendőrfőkapitányságon megjelent egy fiatal ember, aki ballábára kissé sántit, s elmondotta, hogy Popovics Istvánnak hívják, volt alhadnagy, majd később magánhivatalnok és jelenleg foglalkozás nélküli egyén. Elmondotta, hogy lelkiismeretére hallgatva került a rendőrségre, mert tudomása van arról, hogy kik követték el a csongrádi merényletet és hogy **ő neki is része volt a merénylet elkövetésében**. Elmondotta továbbá, hogy Miskolcon megismerkedett egy Lukács és egy Kiss János nevű emberrel, akikkel elhatározta, hogy a zsidók ellen komoly tettet kell végrehajtaniok. Ezért leutaztak Csongrádra és ott rendszeresen előkészítették a bombamerényletet. Popovics hozta a bombákat és a merényletet a társai hajtották végre. A merénylet után az egyik társa Cherbourgba utazott, a másik Németországba szökött. Ő pedig a lelkiismeretére hallgatva, önként jelentkezett vallomástételre a főkapitányságon.

Popovics a csongrádi merénylet részleteit olyan valószínű hangzó módon mondotta el, hogy eleinte a rendőrség hitelt adott a vallomásának és éppen ezért nagy apparátussal fogtak hozzá a nyomozáshoz és a detektívek végigjárták azokat a helyeket, ahol Popovics Lukács és Kiss Jánossal a csongrádi merénylet előtt megfordult. A detektívek ma délután jelentették a nyomozást vezető rendőrtanácsosnak, hogy a Popovics által adott személyleírások és Popovics adatai nem felelnek meg a valóságnak. Amikor erre vonatkozóan Popovicsot kihallgatták, **ellentmondásokba keveredett és a rendőrségen csakhamar látták, hogy Popovics hazudik**, a rendőrséget félre akarja vezetni.

Amikor a rendőrtanácsos Popovicsot keresztkérdések közé vette, csakhamar bevallotta, hogy **felbújt ember, akit rávettek arra, hogy vallomást tegyen, mintha ő volna a csongrádi bombamerénylet tettese és ezáltal félrevezesse a rendőrséget**. Azt ígérték neki, hogy majd kiszabadítják a fogságból és nem lesz semmi bántódása. Popovicsot, aki le volt rongyolva és ki volt éhezve, az a két ismerőse, akik felbújtatták, hogy vállalja a csongrádi merénylet elkövetését, ruhával és étellel látták el és két hétig eltartották őt, végül

rávettek arra, hogy vállalja a merénylő szerepét és tegnap délután két kézigrántót adtak neki, hogy azzal jelenjen meg a főkapitányságon és tegyen **följelentést önmaga ellen**.

Felbujtó a Zrínyi-uccából a főkapitányság saroképületéig kísérték el s miután meggyőződtek arról, hogy Popovics tényleg bement a rendőrségre, hirtelen eltávoztak. Popovics felbujtóiról pontos személyleírást adott, meg is nevezte őket, **két olyan fiatalember személyében, akiknek bizonyos ügyekben szerepük volt már Budapesten és azokkal kapcsolatban le is voltak tartóztatva**. A detektívek Popovics felbujtóinak a kézrekerítésére indultak, akik Popovicsot még a csongrádi tárgyalás ideje alatt bérlették fel arra, hogy vállalja a merénylő szerepét, de a felbujtókat nem találták sehol. A rendőrségnek az a véleménye, hogy Popovicsot a rendőrség félrevezetésére bujtatták fel, hogy vállalja a merénylő szerepét. A rendőrség épp ezért annak megállapításán fáradozik, hogy kinek állt érdekében a nyomozó hatóságok félrevezetése és milyen okok játszanak szerepet abban, hogy egy állás nélküli, éhező fiatalember pénzért magára vállalja a gyilkosságot.

HIREK

Még nyílnak

a völgyben a kerti virágok s az élet díszei már őszi és téli kalapot hordanak. A fuvarosok barna fát és fekete szemet szállítanak a pircékbe, kamrákba s az őszi rózsák feltűnési viszketéggel sétálnak az uccákon s álldogálnak az uccasarkokon. Még akadna bőven Marechal Niel-róza, viola és nyári szegit, de ideges kezek a krizantémumokat siettetik, ahelyett, hogy a nyár ékességeit marasztalnák maradásra. A szegény nyárral senki sem törődik többé, az ősz elé szalad mindenki hűzelegve s hívja csalókatja lelki nyugalomával. A szülő szeretne még edeséni, de leszittelek: a dió szeretne még a fán himbálózni, de durva botokkal leverik. Lovakat fognak az őszi kocsijába s huzzák, vonszolják a nyár országútján, letiporva a forró évszak minden díszletét. Az eldöröszkolt őszi álmosan döröszögi szemét s hűvösödő ásitással hajt át a bánatra bágyadó diadalkapun.

— Román-jugoszláv tárgyalás Temesváron. Timisoarán október hó folyamán megkezdik a román-jugoszláv tárgyalásokat a határmenti közlekedés ügyében.

— Török diákok Timisoarán. A török diákok tiszteletére tegnap este Temesvár városa a Tiszti Kaszinó éttermében bankettet adott. A díszvacon többek között Coste prefektus is beszédet mondott. A török vendégek csütörtökön reggel elutaztak Resicára.

**Az aradi Uránia gyermek-
≡ atnéja vasárnap d. e. 11 órakor**

— Bécs város Bratianu mellett. Bucurestiből jelentik: Bécsből érkezett hírek szerint Bratianu miniszterelnök odaérkezésének hírére a hivatalos körök nagy örömmel fogadták. Az osztrák kormány már elkészítette a miniszterelnök ünnepélyes fogadtatásának programját.

— Hirdelmény. Köztudomásra hozzátik, hogy az aradi hadkiegészítő parancsnokság területén az 1924. évi katonai igazolványok láttamozása, a munkások, szakmunkások és kézművesek összeírása október hó 15-től november hó 8-ig ezközhethet. Aradon a rendőrség katonai ügyi osztályában október 15-től, november 8-ig. A hadkiegészítő parancsnokság helyiségében (Arad-Vár) november 8-tól 30-ig. Az egyes illetékes hatóságoknál kifüggesztett hirdelményekben látható minden korosztálynak a jelentkezési napja ugy Aradon és a megyében. Mindazon érdekelt felek, akik nem jelentkeznek, körözve lesznek a mozgósítási szabályzat 224. t-cikk pontjának értelmében 15 naptól 2 hónapig terjedő fogházzal büntetettel. Az Aradi Hadkiegészítő Parancsnokság.

— Orvosi kamara Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi orvosok tegnap este értekezletet tartottak, amelyen elhatározták az orvoskamara felállítását.

— Könyvek felárban Kerpelnél.

— Utlevélgár Galacban. Bucurestiből jelentik: Galacban nagyszabású utlevélgárat fedeztek fel, amely hamis utleveleket hozott forgalomba. Az ügyben számos letartóztatás történt.

— Halálozás. Aradváros nyomdászársadalmát súlyos csapás érte: egyik legrégebb munkása, Lövey Nándor, aki hosszú időn át volt a Közlöny tördelője, e hó 2-án, csütörtökön 67 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Az aradi nyomdászág halottját pénteken délután fél 6 órakor helyezik örök nyugalomra az aradi felsőtemető halottasházából.

— Német nemzetiek belépnek a Marx-kormányba. Berlinből táviratozzák: Holnap kezdődnek meg azok a tárgyalások, amelyek a német nemzeti párt és a kormány között indulnak meg és amelyek az a céljuk, hogy ez a szélső jobboldali párt a kormányban helyet foglaljon. A tárgyalásokat a kormány egyrészt a német nemzetiekkel, másrészt a szociál demokráttákkal fogja folytatni. — A megbeszélések egy hétig elfognak tartani és a jövő héten már a birodalmi gyűlés egyes frakciói is állást foglalnak ebben a kérdésben. A német nemzeti párt többsége azon a véleményen van, hogy a párt beléphet a kormányba. Miután pedig a birodalmi gyűlés elfogadta a londoni egyezményt, a párt kötelességének tartja, hogy ezeknek a törvényeknek a keresztülvitelét is elősegítse.

Szombaton — Jackie Congan.

— Bartók Béla az október hó 9-én Aradon tartandó hangversenyyel kezdti meg romániai művészi körutját. Bartók Béla világszerte ismert és elismert zeneszerző és előadó művész, akinek sikereiben és meleg ünnepeztetéseiben volt része mindenütt, ahol megjelent. Aradi hangversenyével végre teljesül az a régi óhaj, hogy az aradi közönség a nagy művész előadásában élvezhesse a kiváló zeneköltő szerzeményeit. Jegyek már előjegyezhetők Oláh Sándor könyvkereskedésében Arad. (a Minorita-templom mellett).

Alegolosóbb és legjobb
raglánok,
férfi- és fúruhárok

Szántó és Komlós
cégnél. 5007

Sikkasztó tisztviselőnő.

(Saját tudósítónktól.) A mil-lárdokat sikkasztó budapesti titkárnök szerény utánzója akadt Timisoarán, Ehling Berta, a Hy-giena tisztitóművek titkárnöje sze mélyében. Ehling Berta, egy gyár városi cipésmester csinos, fiatal leánya már néhány év óta állt a „Hygiena” szolgálatában. Ügves, szorgalmas, hasznavehető tisztviselőnek bizonyult s így csakhamar megnyerte főnökeinek bizalmát, mellyel azonban rutul vissza élt. A fiatal leányt hatalmába kerítette a „flanc” ördöge. Elegánsan öltözködött, leányszobát rendezett be a szerény szűkterműhely mellett s a családhoz is beköltözött a jómód, úgy hogy a szomszédok már régóta sutlítottak a gyanus költsékezés fölött.

— Tisztviselővizsga Timisoarán. Ma kezdődött a temesvári köztisztviselők vizsgája. A vizsgálatok több napig tartanak.

— Repülőgépek ha összeütkeznek Stockholmból jelentik: A Svédországban most folyó katonai gyakorlatok ma rendkívül tragikus katasztrófára vezettek. Svédország két legkitűnőbb katonai repülőgépe a levegőben összeütkezött. A gépek teljesen megsemmisültek és mindkét pilóta szörnyet halt.

— Kormányválság Görögországban. Athénből jelentik: Populis miniszterelnök tegnap benyújtotta lemondását. A miniszterelnök lemondását azzal indokolja, hogy nem sikerült a kormánynak parlamenti többséget szerezni. A kamarát az új kormány megalakításáig elnapolták.

— Artisták ellenőrzése Aradon. A bucaresti színeszeti vezérfelügyelőség től rendelt az aradi államrendőrséghez, amely szerint mind a színészek és artisták és mind azoknak, akik nyilvánosan szerepelnek, szereplési engedélyt kell kérniük a rendőrségtől. Az illetőknek igazolniuk kell, hogy tagjai a romániai artista vagy színészegyesületnek. Rendelet szerint szereplési engedély nélkül senkinek sem szabad fellépni a nyilvánosság előtt.

Szombaton — Jackie Coogan.

— Leütné bérkocsis. Aradon, a Doamna Balaşa (Purgly Lajosné) uccán véres incidens történt tegnap este. Egy aradi vállalkozó az ucca közepén sétált, arra hajtott egy bérkocsis, aki rákiáltott a vállalkozóra, majd ostorával ráütött. A vállalkozó erre botjával fejbe sújtotta a bérkocsist, akinek öt centiméter hosszú seb támadt a koponyáján. A bérkocsist a kórházba szállították.

Iskolai beiratkozások alkalmával, legolcsóbban
STRASSER
divatruházában vásárolhat Aradon

— Maxim Gorkij állapota súlyosodott. Berlinből jelentik: Maxim Gorkij néhány hete német fürdőhelyen tartózkodik. Egészségi állapota az utóbbi napokban annyira rosszabbodott, hogy az orvosok gyógyulásához fűzött minden reményüket feladták.

Nagy sikkasztás a timisoarai (temesvári) Hygiena tisztitóművek kárára. — A főtitkár Magyarországra szökött.

A gyanu nem volt alaptalan. Most, hogy a leány hirtelen elutazott, kiderült, hogy két társnőjével szövetkezve nagyszabású visszaéléseket és sikkasztásokat követett el s a kár már az eddigi megállapítások szerint is meghaladja a 100.000 lejt.

A cég feljelentésére a gyárvárosi rendőrség megindította a nyomozást, melyet Valcsán rendőrkormányos vezet nagy eréllyel. Megállapította, hogy a leány már luizamosabb idő óta követte el a sikkasztásokat és néhány nappal azelőtt, amikor már érezte, hogy csalásait tovább nem leplezheti, megszökött Magyarországra, ahol egy nővére van férjével. A végleges kárösszeget s a büntetés kiadóját a további nyomozás fogja kideríteni.

— Sztaron elmeállapotát megvizsgálják. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy Sztaron Sándor vasesztérgályost a Horthy kormányzó elleni merénylet miatt a törvényszék 6 évi fegyházbüntetésre ítélte. Felebezés folytán a Táblához került az ügy, amely ma elrendelte Sztaron Sándor elmeállapotának megvizsgálását.

— Megkezdődtek a francia-német kereskedelmi tárgyalások. Párisból jelentik: A francia-német kereskedelmi egyezmény megkötése ügyében a tárgyalások tegnap megkezdődtek. A tárgyalásokat Herriot miniszterelnök vezeti.

— Leszakadt vasuti hid. Bucures-tiből érkezett hírek szerint Piatra Olt nál a vasuti hid leszakadt. Közelebbi hírek hiányoznak. A katasztrófa következtében a vasuti forgalomban nagy zavarok állottak be.

— Letartóztatott kereskedő. A temesvári ügyészség néhány hónappal ezelőtt körözölevelet adott ki Kroon Péter csatádi kereskedő ellen, akit hazaárulással, sikkasztással és hamis dollárok forgalomba hozatalával vádoltak. Ma délután Creciun György rendőrkormányos az állomáson felismerte a körözött embert, letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

— Legjobban tanít hegedűt, zongorát dr. Mezey, Zay, Arad, Strada Bratianu 21.

— Elitették a Perics-rablóbandát. A temesvári törvényszék ma folytatja Perics és társainak bűnügyében a főtárgyalást. A mai tárgyaláson sor került a perbeszédekre. Dr. Radian Emil ügyész mondta a vádbeszédet, a védők pedig hosszabb perbeszédben igyekeztek védenekik számára enyhítő körülményeket felhozni. — Hosszas tanácskozás után délután egy órakor hirdette ki a törvényszék az ítéletet, Perics tizenöt évi kényszermunkára, Belint pedig hat évi kényszermunkára ítélte a bíróság. A többi vádlottak kisebb fogházbüntetéseket kaptak. Adlerstein Jakabot pedig felmentették a vád és következményei alól. Az ügyész Perics büntetésének súlyosbításáért felebbezést jelentett be. A többi vádlottak enyhítésért felebbeztek.

Goldberger, a kutya nevelője.

(Látogatás a pesti kutya-pszichiáternél.)

(Budapesti levél.) A Kutya-pszichiáter fakó ruhája, törökény, teste, sápadt arca, gondosan elválasztott frizurája nem árul el semmi rendkívüliséget. Magas homloka, kulturált német beszéde már többről tanuskodik, erélyt sugárzó zöld szemében pedig határozottan van valami bűvös varázs. Ez az, ami elűti az átlagemberek tipusától. Erő és erély, határozottság és parancsolnitudas lövell a tágra nyílt szempárból, amely azonban nem emberek fölött diadalmaskodik, hanem az állatvilág egyik népes csoportját: a kutyákat bűvöli meg.

Mert bizony kutyalelkidomár ő. A pszichoaanalizist ő vezette be a kutyák világába. Órákat ad nekivadult és a kultura áldásaiban ezideig nem részesülő ebeknek. Tudást csöpögtet beléjük, szalonképessé teszi őket s amíg az emberek egyre illetlenebbül viselkednek, addig a kutyák illetet tanulnak nála. Megismerik az étkezés szabályait, hozzászoknak azokhoz a béklyókhoz: a szájkosárhoz és a pórázhoz, amelyeket az emberek találtak ki az ebek kitérőseinek megakadályozására s végül különbséget tesznek azok közt, akiket hűséggel kell követniük, ellentétben azokkal, akiknek úgy ruházati mint testi épségét jagukban van veszélyeztetni.

Lord megjavul.

Egy barátom hívta fel reá figyelmemet. Elmondta, három nap alatt, amióta leckéket vesz nála egy gyárosnak a kutyája: Lord, csodákat mivel ez az ember. A kutya, amely azelőtt senkit sem engedett a közelébe, az idomító te nyerből eszi meg ebédjét. Parancsszóra megáll, leül vagy lehasal. Azelőtt nem merték az uccára engedni, mert félt az emberektől. Most az idomítóval napon-ta egy órát sétál.

S mindezt tanítómesterének egy szemrebbenésére. Az idomító erélyesen ránéz, int a szemével, amint kisebb közmozdulattal kísért akkor Lord már tudja a teendőjét. A bot, vagy a verés majdnem teljesen megszűnt a kutyapedagógiában.

Goldberg mester rendőrkutyákat tucatjával idomított. E célra — azt mondja — a legalkalmasabb a német juhászkutya, — a mit nálunk tévesen farkaskutya-nak neveznek — azután a doberman és az airdale terrier. Ő ezeket egészen más módszer szerint neveli, mint a régiek. A kutya ott-hommarad, s Goldberger házitartóként jár hozzá. Ez azért helyes, mert az állat nem szokik el az ott-honától.

Egy hű kutya háromszor házasságot kötött Bécsből Pozsonyba.

Ezután példákat sorol fel hoszsú praxsisából. Egyszer elcserepelt egy kutyát egy pozsonyi katonatiszttel. Az új kutyát, amely másfél éves lehetett, magával vitte Bécsbe. Nyolc napig pórázon volt a kutya. Amikor szabadon engedte, egyszerre csak eltűnt mellőle. Tíz napig hiába kutatott utána. A tizedik napon megjelent nála a pozsonyi katonatiszt s magával hozta a kutyát. Hazaszökött. Ez háromszor tette meg az utat a kutya Bécsből Pozsonyig. Harmadszor a régi gazdája csunyan elverte. Ekkor a kutya visszatért új tulajdonosához és többé el sem hagyta.

A másik eset Grácban történt. Egy kutyát tárgyak őrzésére tanított meg. Az állatot gazdája külföldi utjára is magával vitte. A mikor megérkeztek az illető előre leszállt a kocsiból. Bőröndjét a kutyára bízta. Közben a megürrült vonatot kitoltatták a pályaudvarról. Különösképen csak három nappal múlva akadtak arra a vasuti kocsira, melyben a kutya változatlan nyugalommal ült a koffer mellett s várta, hogy feloldják a parancs alól. El akarták venni tőle a bőröndöt. Nem engedte. Elő kellett teremteni a gazdáját. Csak az ő szavára engedelmeskedett.

A kutyák szaglőérzőkével kapcsolatban is mondott egy példát. A szaglás nem mindig csallítható.

— Éppen ezért az én régi fel-fogásom az, — mondotta a kutya-lelkek buvára, — hogy senkit sem lehet egy kutya nyomozása alapján elitélteni!

Hat hét a nevelőtanfolyam.

Az idomítás, amennyiben a kutya „testileg elég erős”, öt-hat hónapos korában meg lehet kezdeni. Legjobb egyeztetendő korában, de talán leginkább fogékony, amikor négy-öt éves és „ugy” lelkileg, mint testileg teljesen kifejllett. A nevelőkurszus hat hét, de ezt is egyéne válogatja.

Még a liba és a disznó is idomítható.

— Melyik állat idomítható a legjobban? — tudakolom.

— Bármelyik. Lovak, majmok, szarvasok ép úgy idomíthatók, mint a kutyák. Még a libák is... pedig az buta... sőt a disznó sem kivétel. Sajnos, itt ez a sport még nagyon elmaradt. Angliában és Franciaországban csengő arannyal fizetik az idomítást.

— Jackie Coogan a pápánál. Rómából jelentik: Jackie Coogan a napokban Rómába érkezett. A kis mozi színészt a pápa kihallgatáson fogadta.

KÖZGAZDASÁG

Párisban 9.60, Zürichben 2.65 a lej

HELYI VALUTAÁRAK. (Október 2.) Francia frank 11, svájci frank 37, dollár 191, dinár 260, szokol 5.70, lira 8.70, angol font 870. **Külföldiek:** Budapest 400, Bécs 366, Prága 5.82, Zürich 37.15, London 867, Páris 10.35, Newyork 193, Milano 8.54, Belgrád 2.70.

ZÜRICH NYITÁS. (Október 2.) Amsterdam 202.75, Newyork 524.62.50, London 2341.50, Páris 27.82.50, Milano 22.97.50, Prága 15.65, Budapest 0.0068, Belgrád 7.20, Bucuresti 2.70, Bécs 73.75, Varsó 0.001.00.75.

ZÜRICH ZÁRLAT. (Október 2.) Amsterdam 203, Newyork 524, London 2339, Páris 27.77.50, Milano 22.95, Prága 15.65, Budapest 0.0068, Belgrád 7.15, Bucuresti 2.65, Varsó 0.001.00.75, Bécs 0.0073.75.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Október 2.) **Külföldiek:** Páris 10.30, London 857, Newyork 193, Milano 8.40, Zürich 37, Bécs 0.0027.90, Prága 5.80. **Valuták:** Angol font 865, francia frank 11.25, svájci frank 37, lira 8.60, dinár 2.60, dollár 191, osztrák korona 0.0028, magyar kor. 0.0026, szokol 5.60.

Létrejött a kényszeregyezés a Guttman Samu-céggel.

A hitelezők nagy többsége elfogadta a negyven százalékos kvótát.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék cégbiróságán Ornstein Árpád táblabíró elnöklete alatt csütörtökön délelőtt tárgyalták az aradi Guttman Samu cég három és félmillió kényszeregyezési ügyét. A Guttman Samu cég tulajdonosa, Guttman Oszkár augusztus 1-én nyújtotta be ügyvédje útján a kényszeregyezési eljárás megindítására irányuló kérelmét. Adatokban kimutatta, hogy 3,687.345 lej passzívával szemben csak 1,891.520 lej aktívája van és negyven százalékos egyezséget ajánlott fel hitelezőinek. A passzív egyenleg összege 1,795.825 lej. Nyolcvanöt hitelező szerepel a kimutatásban, közöttük husz magánhitelező és hatvanöt áruhitelező.

A mai kényszeregyezési tárgyaláson nyugodt hangulat uralkodott. A hitelezők belátták azt, hogy a jövő cég fizetésektelensége nem vakmerő vállalkozásokból keletkező veszteségek, hanem a súlyos gazdasági krízis okozta és ezért olyan hangulat mutatkozott, hogy a hitelezők megkötik a 40 százalékos kényszeregyezséget. A hitelezők jogi képviselőit felszólította a cégbíró, hogy amennyiben hajlandók a felajánlott kvótát elfogadni, írják alá a kényszeregyezéssel szülő megállapodást. Déli órák orákor már biztos volt, hogy az egyezés létrejön, mert a tartozási összeg 75 százalékáig, vagyis a hitelezők háromnegyed része elfogadta az egyezséget. Délután két órákor Ornstein bíró kihirdette, hogy Guttman Samu aradi cég és hitelezői között kényszeregyezés jött létre.

= Az aradi árumintavásár. Megemlékeztünk arról, hogy az Erdély területén rendszeresített s évenként más-más városban rendezett árumintavásár székhelye 1925-ben Arad lesz. Arad fejlett ipari és kereskedelmi élete ezt a várost nyomban Timisoara után alkalmassá teszi arra, hogy az ország gazdasági produktivitásáról itt számoljon be egy árumintavásár keretében s hogy a multban ez nem történt meg, annak oka kizárólag a megfelelő helyiségek hiánya volt. Az árumintavásárok nemcsak abban különböznek a régi ipari kiállításoktól, hogy jellegük amazokéval szemben túlnyomóan kereskedelmi, hanem abban is, hogy tartalmuk 10—14 nap, a mi az üzletkötések szempontjából

teljesen elegendő. Ennek viszont az a következménye, hogy költséges beruházásokkal járó építkezéseket a vásár nem bír el és csak meglévő, zárt és fedett férőhelyek használhatók fel a kiállítandó áruminták bemutatására. Ilyen épületek azonban Aradon rendelkezésre nem állanak s a kereskedelmi és iparkamarának, amely a vásár rendezését kezébe vette, nagy gondot okoz a vásár elhelyezésének problémája. A Kulturpalota épületét rongálás nélkül nem lehetne igénybevenni, de egyébként is kevés volna a vásár egész komplexumának befogadására; a lovarda épülete még kisebb, a laktanyák pedig annyira kiesnek a város centrumából, és olyan kényelmetlenül közelíthetők meg, hogy már ezen körülménnyel fogva is kihagyandók a számításból. Az aradi parkok zárt területekkel alkalmasak lennének vásárrendezés céljára, de a kioszk épülete egyedül a vásár nagyon kicsiny részletét tudná csak magába foglalni. Arra kell tehát gondolni, hogy valamely a város központjában fekvő középületet kellene felhasználni a vásár elhelyezésére s ez irányban a Kamara már meg is indította a tárgyalásokat. A kereskedelmi miniszterium, amely a vásár rendezésének engedélyezésére hivatott, valamint az ország többi Kamarái már tudomásul vették, hogy a jövő évi vásár székhelye Arad lesz. A Kereskedelmi és Iparkamara a rendezés munkálataiban való részvételre fel fogja kérni az aradi kereskedelmi és ipari szervezeteket is s a terv az, hogy a mintavásár napjai az egész ország gazdasági jellegű ünnepévé tétessenek.

Polczer Ernőt letartóztatták.

Budapestről jelentik: A főkapitányságra, mint ismeretes, előállították Polczer Ernő dr. tözsdebizományost akit ötezer darab Szalámi-részvény elcsikkasztása miatt jelentettek fel. — Polczeri tegnap délután kihallgatták és azután két detektív kíséretében hazaengedték azzal, hogy másnap reggel tartozik újabb kihallgatáson megjelenni. Polczer ma délelőtt eleget tett a rendőrség kívánságának és kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy ötezer Szalámi-részvényt kellel elszámolnia, ebből 1875 darabot eladott, 3125 darab Szalámi-részvényt pedig résztint kölcsön, részint pedig fedezetekppen továbbadott. — Papp Géza dr. rendőrtanácsos Polczeri kihallgatása után előzetes letartóztatásba helyezte, a vizsgálóbíró pedig bűnügyi zárlatot rendelt el

Polczer bárhol található ingó és ingatlan vagyontára.

„Tartom a bankot...”

Legendás históriák híres kártyásokról. — Amiket egy bécsi lap mesél nevezetes kártyacsatákról.

(Bécs, szeptember 2.) A magyar fővárosban most folyó kártyarazziák kapcsán — a bécsi lapok, köztük a Neues Wiener Journal — igen sok érdekes kártyacsatát, jellemző epizódot elevevittek fel, amelyek szinte félelmetes nimbuszal övezik körül a hazárdjátékok koronázatlan fejedelmét. Hogy csak a leghíresebbekről essék szó, itt következik egy-két jellemző történet: A budapesti és bécsi kártyaklubok egyik leghíresebb, legnevezetesebb alakja talán még ma is — Szemző Gyula volt bácskai főispán, akinek érdekes sajátossága volt, hogy mindig fehér glacé-keztüben kártyázott, s az egész napokon, egész éjszakán át tartó csatában egyetlen pillanatra sem vetette le kezéről. Mindig hatalmas, fantasztikus összegeket tett egy-egy kártyára és szemrebbenés nélkül nyert vagy veszített milliárdokat. Érdekes eset történt egyszer Szemzővel. Az eset másik szereplője az Aradon is jól ismert dr. Vörös István bankigazgató és földbirtokos. A volt főispán egy nap beállított az egyik bécsi klubba, háta mögött livrés-szolga, aki nagy bördönt cipelt. Szemző az asztalra tette a bördönt, ott mindenki előtt kinyitotta azt, amely színtől pénzzel volt telve és az asztal közepére helyezte.

— Itt a bank. Ki tartja?

Ebben a pillanatban lépett be a klubba dr. Vörös István, akinek sejtelve sem volt ugyan az előzményekről, fogalma sem volt az összeg nagyságáról, de már az ajtóból kiáltotta:

— Tartom.

Szemző veszített: a bördönt tartalma körülbelül két milliárd osztrák korona volt. Szemző erre az üres bördöndel hazaküldte a szolgát, hogy töltsen meg újra. A második töltés már szerencsét hozott, mert visszanyert mindent. Nem kevésbé ismert játékos maga dr. Vörös István sem, akiről szintén ezer és egy legenda szárnyal szájról-szájra. Egyik legérdekesebb epizódja Vörös Pista életének az, amikor barátai felkérték atyját és elmondották neki, hogy fia a romlásba rohan.

— Miért? — kérdezte az apa. — Mennyit veszített el eddig tulajdonképpen Pista?

A barátok egy óriási összeget mondtak be.

— Hát érdemes egy ilyen cselszöveget beszélni. Itt van egy 10.000 dolláros csekk, próbáljon a Pista újra szerencsét. — ezzel a pipa után nyúlt és nyugodtan to

vább pipázott. És a Pista ment és a csekket egyetlen lapra tette fel, a kártyaklub asztalán... Így írja ezt a Neues Wiener Journal. Lelke rajta, hogy igazat mondott-e.

A budapesti rendőrség különben nagyon szigorúan veszi most a hazárdjátékok ügyét. — Rendnek és diszciplinnak kell lenni — mondta Rakovszky belügyminiszter, amikor kiadta a kártyaklubokat feloszlató rendeletet — és a rendet helyre fogjuk állítani minden téren. Sans pardon...

Aki nem tud a börtöntől megválni.

New-Yorkból jelentik: Érdekes és a maga nemében különálló eset foglalkoztatja az amerikai világváros közönségét. Körülbelül egy évvel ezelőtt a bíróság két évi börtönrre ítélte Sasanov, ismert orosz festőt bankjegy hamisításért. Az elítélt festőt az atlantai fogházba szállították, ahol a fogházigazgató kérésére a kápolna falára freskót festett. A freskók olyan hatással voltak a fogházigazgatóra, hogy ő maga intézett beadványt a törvényszékhez és a büntetés mérséklését kérte, mert vétek ilyen művészt elzárni. A festőt szabadon bocsátották. A szerencséje azonban meg volt alapítva és számos megrendelést kapott. Többek között maga Coolidge elnök is megfestette képét a fiatal művésszel. Az utóbbi időben azonban megváltozott Sasanov, ideges, nyugtalan volt. Végül is beadványt intézett a törvényszékhez, amelyben kérte, csukják le, mert máskülönben nem tud dolgozni. Csak a cellában találja meg a tökéletes nyugalmat. A törvényszék bírái elkámuáltak a szokatlan kérésen, azonban teljesítették az ifjú művész kívánságát és nyolc hétre a childi fogházba küldték, hogy nyugodtan dolgozhassék.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Felelős szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF.

Szörmebundák

készen és rendelésre

kaphatók

Joanovits Antal szücs

Arad, Bulev. Regina Maria 9.
(Neuman-ház.) Alapítva 1882.

Convocare.

Membrii Sfatului Negustoresc sectia Arad, prin aceasta sunt convocati la Adunarea Generala ordinara, care va avea loc la 26 Octombrie a. e. oarele 11 din zi in sala primariei orasului Arad. Arad, la 1 Octombrie 1924.

Biroul Presidential.

Meghívó.

A Sfatul Negustoresc aradi csoportjának tagjait meghívjuk a folyó évi október 26-án d. e. 11 órákor az aradi városháza nagytermében tartandó rendes évi közgyűlésünkre. Arad, 1924. október 1.

Elnökség.

2 óras előadás keretében

Két lélek

Eszterházy Ágnes grófnővel

ma, pénteken és szombaton az aradi

Apollo-ban

Az előadások 5, 7 és 9 órákor kezdődnek.

Megvételre ajánlok bér- és magánházakat azonnal elfoglalható lakásokkal.

Belvárosban magánház 4 szobás, fürdőszobás lakással, kerttel 600 ezer, magánház 3 szobás, elő- és fürdőszobás lakással 450 ezer. **Belváros közelében** magánház 4 szobás lakással, nagy kerttel 340 ezer, magas földszintes ház 3 szobás, fürdőszobás lakással, nagy telekkel 340 ezer, magánház 3 szobás lakással, vízvezetékkel, parkírozott udvarral 290 ezer, magánház 3 szobás lakással nagy kerttel 270 ezer. — **Belvárosban** emeletes 4 lakásos bérház nagy telekkel, óriási pincével 650 ezer, nyolclakásos bérház 4 szobás, fürdőszobás lakással, 575 ezer. **Belváros közelében** újonnan épített bérház 6 modern lakással, üzlethelyiséggel 600 ezer, két üzletház, lakással 160 és 250 ezer lejt, kisebb bérházak, kertes házak, iparvállalat céljaira és gazdálkodásra alkalmas házak, nagy vásártérben eladók. Díjtalan felvilágosítással szolgál: **Hász Albert ingatlanforgalmi irodája** Arad, Str. Romanului (Zrínyi-u.) 5. 16528

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetési ára hétköznap 2 lej, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szöveget, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Levelezés.

„SÜRGÖS” jellegre levél van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5614

FIATAL ASSZONYKAT melyik uriember segitene ki 5000 lejjel. Levelet „Alkony” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 5605

INTELLIGENS fiatal urinő csekély anyagi támogatással, idősebb, állandó barátot keres. Kalandorok kiméjlenek. Választ „Hűség” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 5609

Oktatás.

AKADÉMIA módszer szerint adok hegedű és zongora órákat. Arad, Strada Vasile Stroeescu (Teleky-ucca) 5. 1-ső emelet. 16.056

Lakás.

KETTŐSZOBÁS uccai lakás állomás közelében azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5611

Alkalmazás.

ORVOSI RENDELŐBE egy kisasszony és egy inas felvétetik. Jelenkezni reggel 8-10 Dr. Erdősnél Arad, Str. Eminescu 6. 5619

ENGROSSISTA segéd Kerestetik azonnali belépésre Ehrenfeld fűszerüzletében Arad. 5498

KIFUTÓ LEÁNY felvétetik Hacker női szalonba Arad, Strada Consistorului (Batthyány-ucca) 24. II. emelet. 5607

TANULÓLEÁNYOK felvétetnek Váradi női szabó szalonba Arad, Strada Rusu Sirianu (Aulich-ucca) 3. 5604

GYERMEKTELEN, megbízható házaspár háznesternek felvétetik Arad, Bul. General Dragalina Nr. 4. 5610

VILLANYSZERELŐT állandó munkára keresnek. Gáspár műszerész Arad, Str. Horia 2. 5330

BOLTISZOLGÁNAK felvétetik ügyes fiatalember Iritz festéküzletben Arad. 15.096

ÜGYES varróleányt keresünk szűcsüzletbe. Joanovits szűcs Arad, Neuman-ház. 5612

ÖNÁLLÓ varró és tanulóleányok azonnal felvétetnek Trébits-szalón Arad, Strada Alexandri. 10.130

ÜGYES rőföskereskedő segéd október 15-ére felvétetik. Ádám Albert Pecica. 10.131

I. Hagyák bádógosmühelye

Arad, Str. Metianu és Baritiu (Forray- és Rákóczi-u.) sarok, a legsolidabb árak mellett vállal bármilyen bádógos munkát.

Ingatlan.

TELJESEN új, háromszobás, nagy telek magánház elfoglalható lakással, 330.000 lejért eladó. Bővebbet Wallinger-irodában Arad. 15.097

MICALACA-NOUN (UJMIKELAKA) háztelkek eladók. Cim Pálmai Micalaca-Nou (Ujmikelaka) Fő-ut 21. 5613

SAROKHÁZ, fűszerüzlet, korlátolt italmérés és trafik elárúsítással, azonnal elfoglalható 2 szoba, konyha és előszobás lakással, forgalmas helyen, jutányos áron eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5599

Vétel és eladás.

HÁLÓSZOBÁK, amerikai könyvszekrények, olcsón eladók. Arad, Piata Mihai Viteazul (Ferenc-tér) 10. 15.097

HÁLÓSZOBA, világos és önémet ebédlő borszékkel sürgősen eladó Neudorfon Lipova (Lippa) mellett postahivatalban. 5606

EGY rövid, keresztthuros, Pokorny-féle zongora eladó. Arad, Strada Greceanu (Perényi-ucca) 5. I. em. 5602

FEKETE, keresztthuros zongora uri családhoz kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5608

STOCK MOTOREKE romániai képviselő és alkatrészek gyári lerakata „Hercules” gépgyár, Rohlik Ferenc Timisoara. Telefon 724. 5557

OLCSÓN kapható 12 személyes ezüst evőeszköz, Biedermayer szalon, antik szekrény, interziás consol-tükör, könyvszekrények, íróasztalok, trimo, szekrények, fotelek, háló- és szalon berendezés, búrgarnitúra, 12 személyes étkező service, kis nutria kabát, télikabátok, schoslon, szőnyegek, festmények, dísz tárgyak, antik török schálak, kézimunka ágyterítő, gramofon, stb. Arad, Strada Consistorului (Batthyány-ucca) 12. I. em. jobb alatt. 1000

PIANINO, térfi pedálos, palisander bécsi gyártmány eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5562

NAGY ÜSTHAZ tisztel, jó állapotban levő fehér gyermek-ágy, jutányos áron eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 900

EGY gyermekkoszt eladó. Bővebbet Iritz Arad, Minorita-palota. 5567

Férfi és női szövetek a legolcsóbban

WEISZ ARMIN
divatruházában szerezhethők be.

ARAD, Piata A. Ianou 18. (Szabadság-tér.)

Szőnyegek, sezlontakarók, asztal-ágygarnitúrák a legjutányosabban beszerezhetők:

MA halestély

a „MARILLA” vendéglő téli helyiségében Arad, Str. Minervei (Ilona-u.) végén. 15097

Kisbirtok eladás!

Salonta-Mare (Nagyszalonta) közvetlen közelében 33 katasztrális holdas birtok tanyával, holdanként 33.000 lejért eladó.

Megbízott: URANUL-iroda Arad, főpostával szemben. 16.056

Rudolf Mosse 7018

Tégla

nagyméretű, kitűnő minőségű

Cserép

duplafalcos 253. sz. legjobb minőségben, legjutányosabb árban kapható

Pollák Sándor
gőztéglyagyárában, Arad-on.

Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-uccában)

gyönyörű dupla üzlethelyiség 30.000 lejért átadó. Megbízott: URANUL-iroda Arad, főpostával szemben. 16.056

Ne dobja el!

rossz villanygőjt, mert azokat ujakra becserepli ráfizetéssel Schwartz üveges Arad, Piata Plevnel (Arpad-tér.) Kapható a legújabb találmányu, 5-ről 25 gyertyafényre szabályozható villanygőj. Üveg és porcellán ragasztása. Képkerekezés, ablaküvegezés 25%-al a napi áron alul. 5292

Aradon, a főúton kiválóan alkalmas több helyiségből álló **iroda kiadó.** Érdeklődők adják le címüket az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5618

Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) végén

3 lakásos bérház, átvehető 5 szoba, elő-, fürdőszobás lakással 850.000 lejért eladó. Kizárólagos megbízott:

URANUL-iroda Arad, főpostával szemben. 16.057

Tenisz flanel	37	lejtől feljebb
Divat flanellek	49	" "
Double flanellek	88	" "
Sima gyapjú flanel	79	" "
Gyapjú szövetek intézeti ruháknak	135	" "
Strappa szövetek férfi öltönyre	175	" "
Sprieceit angol szövetek	290	" "
Velour kelmék női kabáttra	395	" "
Coveroost costum és kabáttra	295	" "
Double kelmék férfi kabáttra	460	" "
Divatcsikos alj-kelmék	115	" "
Divatcsikos alj-kelmék tiszta gyapjú	165	" "
Mintás Liberty kabátbélésrek	82	" "
Kockás saálkendők	145	" "
" Himalay	226	" "

és még sok itt fel nem sorolt cikk fel-tűnő olcsó árban

DEUTSCH

divatruházában Arad, Str. Metianu (Forray-u.) 7. (Lukácsy-ház.) 5617

Lissem Sándor
confectio és nődivat üzletében Arad Piata A. Ianou (Szabadság-tér) 2

TEA A CSALÁDBAN

„tartalomdus”
AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYUTTAL A LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATBAN

Gazdálkodásra alkalmas

Aradon a belváros szélén levő magánház, átvehető 5 szobás lakással, hatalmas, 1200 m²-es telekkel, gyümölcsös-kerttel, istállóval, fatépleppel, betegség miatt eladó. Megbízott URANUL-iroda Arad, főpostával szemben. 16.056

260 m²-es szép fekvésű háztelkek eladó. Arad, Str. Corabiei (Hajó-u.) 44.

Aradon, a főúton

raktárhelyiség

tűzifa, építőanyag árusítására azonnal, **üzlethelyiségek** májusra kiadók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5616

ORBÁN ISTVÁN

műbutorgyára

Arad, Piata Stefan Cel

Mare (Béla-tér) 16. sz.

Legolcsóbb butorbeszerzési forrás. :: Készít a legjobb kivitelben eredeti művészi tervek után háló, ebédlő, uri, leány, gyermekszobákat, bank és szálloda berendezéseket. :: Rudolf Mosse 7018

Az Erdélyi Élet

minden szombaton szenzációs tartalommal jelenik meg. Állandó politikai, társadalmi, művészeti és közgazdasági közlemények a legjobb írók és újságírók közreműködésével.

Olvassa és terjessze!

Feltűnően Újabb küldemények érkeztek a legújabb olcsó árak! Őszi és téli felöltő és ruha udonságokban.

P L E S Z

központi női és gyermekfelöltő nagyruházata ARAD, a színház hátsó bejáratával szemben.

Kérem a címre figyelni!!! 517